

PODELITEV NAGRAD IN PRIZNANJ ŠTUDENTOM ZDRAVSTVENE FAKULTETE UNIVERZE V LJUBLJANI ZA ŠTUDIJSKO LETO 2009/2010

V tednu Univerze v Ljubljani smo na Zdravstveni fakulteti 1. decembra 2010 podelili Prešernove nagrade in priznanja študentom za študijsko leto 2009/2010. Podeljenih je bilo pet Prešernovih nagrad in štiri priznanja. Na svečani podelitvi, ki so ji prisostvovali učitelji, študenti, mentorji, nagrajenci (Sl. 1) in njihovi starši, je bila slavnostna govornica prodekanka za raziskovalno delo Zdravstvene fakultete doc. dr. Tjaša Griessler Bulc. V svojem govoru je nagovorila nagrajence kot osebe, v katerih lahko prepoznamo vsaj del lastnosti našega največjega pesnika – nadarjenost, prodornost in zavednost Slovencev. Poudarila je pomen raziskovalnega dela, za katerega so bili študenti nagrajeni. V današnjem svetu, ki se sooča s klimatskimi spremembami, pomanjkanjem pitne vode, staranjem prebivalstva, novimi boleznimi in epidemijami, je raziskovalno delo nuja, ki nam bo omogočila boljše kakovost življenja, življenja, o katerem je sanjal in ga opeval v svoji Zdravljici tudi France Prešeren. Slovesnost so obogatili glasbeniki kvarteta Violonti.

Prejemniki Prešernovih nagrad in priznanj študentom Zdravstvene fakultete za študijsko leto 2009/2010

Andrej Breznik z Oddelka za radiološko tehnologijo je prejel Prešernovo nagrado za diplomsko delo **SPREMINJANJE POSPEŠEVALNE NAPETOSTI IN ANODNEGA TOKA V RENTGENSKI CEVI ZA ZAGOTAVLJANJE KONSTANTNE POČRNITVE RENTGENOGRAMA**, izdelano pod mentorstvom viš. pred. mag. Mojce Medič.

Namen raziskave Andreja Breznika je bil s pomočjo meritev doseči enako počrtnitev rentgenograma pri različnih vrednostih pospeševalne napetosti in hkrati preveriti različne podatke v dostopni literaturi. Raziskava je bila narejena z meritvami na vodnem fantomu. Ob spreminjanju ekspozicijskih pogojev se je ohranjala konstantna počrtnitev oz. doza na slikovni receptor. Rezultati kažejo na odstopanja pri uporabi pravila za $\pm 15\%$, in sicer največkrat v primerih, kadar vrednost pospeševalne napetosti povečamo za 15% začetne vrednosti in hkrati produkt anodnega toka in časa zmanjšamo na polovico. Manj pogosto prihaja do odstopanj, kadar vrednost pospeševalne napetosti zmanjšamo za 15% začetne vrednosti in produkt anodnega toka in časa podvojimo. Na osnovi meritev je študent posodobil priporočene vrednosti spreminjanja anodne napetosti v odstotkih, kakor bi jih bilo smotno uporabiti v praksi za zagotovitev konstantne počrtnitve slike ob spreminjanju ekspozicijskih pogojev.

Nina Cvetek z Oddelka za fizioterapijo je prejela Prešernovo nagrado za diplomsko delo **VPLIV ISHEMIČNE VADBE Z LAHKIM BREMENOM NA ZMOGLJIVOST IN MASO MIŠIC EKSTENZORJEV KOLENA**, izdelano pod mentorstvom viš. pred. mag. Miroljuba Jakovljevića in somentorstvom doc. dr. Alana Kacina.

Sl. 1. Prejemniki Prešernovih nagrad in priznanj študentom Zdravstvene fakultete za študijsko leto 2009/2010 (foto: R. Fink).

Avtorica je v diplomskem delu proučevala učinke vadbe z zmanjšanim pretokom krvi v mišicah ekstenzorjev kolena na pojav mišične hipertrofije in prirast mišične zmogljivosti. Gre za dobro strukturirano znanstveno raziskavo z jasno oblikovano in utemeljeno hipotezo, ki jo je avtorica preverila s sodobno metodologijo in kompleksno analizo podatkov. Rezultati njene raziskave pomembno prispevajo k temeljnemu razumevanju prilagoditve mišičnega tkiva na vadbo v ishemičnih pogojih in odpirajo možnosti za uvajanje novih fizioterapevtskih postopkov pri bolnikih z mišičnimi atrofijami. Struktura in vsebina diplomskega dela izkazuje samostojnost in samokritičnost ter visoko jezikovno kulturo. Pričujoče diplomsko delo je na področju fizioterapije v slovenskem prostoru nedvomno nadpovprečne kakovosti.

Nataša Hvala z Oddelka za zdravstveno nego je prejela Prešernovo priznanje za diplomsko delo **POMEN OKOLJA POZITIVNE PRAKSE ZA ŠTUDENTE ZDRAVSTVENE NEGE**, izdelano pod mentorstvom pred. Andreje Mihelič Zajec.

Diplomsko delo Nataše Hvala obravnava vprašanje spremljivosti in nestanovitnosti okolja, kjer poteka klinično usposabljanje študentov. Iz literature je razvidno, da se v takšnem okolju študenti pogosto ne znajdejo, občutijo strah in negotovost, kar vpliva na rezultate učenja. Z raziskavo, izvedeno v Psihiatrični bolnišnici Idrinja, je diplomantka ugotavljala doživljanje klinične prakse pri študentih, njen organizacijski vidik in vlogo mentorja. Pri pridobivanju podatkov je uporabila del standardiziranega vprašalnika avtorjev Saarikoskega in Leino-Kilpijeve. Ključna raziskovalna vprašanja so bila, ali vodena klinična praksa izpolni pričakovanja študentov, ali mentor ustvari primerno okolje za učenje in ali učna baza študentom nudi pozitivne zglede. Rezultati raziskave pokažejo, da z vodenim in načrtovanim klinično prakso dosežemo, da se pričakovanja študentov izpolnijo. Mentor je

ključna oseba v času klinične prakse, saj študentu omogoči primerno in neogrožajoče okolje, mu pomaga ob težavah in išče priložnosti, da študent izvaja intervencije zdravstvene nege. Avtorica je dobljene rezultate kritično analizirala in primerjala z izsledki drugih raziskovalcev in nakazala nove smeri raziskovalnega problema. Raziskava predstavlja pomemben doprinos k načrtovanju kakovostnega kliničnega usposabljanja za študente zdravstvene nege.

Katarina Lobe z Oddelka za zdravstveno nego je prejela Prešernovo nagrado za diplomsko delo *ŽIVETI SO-DELOVANJE: ETNOGRAFSKA ŠTUDIJA KLINIČNEGA ODDELKA*, izdelano pod mentorstvom izr. prof. dr. Majde Pahor.

Avtorica svoje delo umešča na področje raziskovanja medpoklicnih odnosov v zdravstvu, ki so pomemben dejavnik kakovosti procesov in izidov obravnave bolnikov. Namen študije je bil ugotoviti, kakšne so značilnosti sodelovanja med medicinskimi sestrami in zdravniki v enoti intenzivne terapije enega od kliničnih centrov v Sloveniji, kakšna je vsebina in oblika komunikacije ter kako poteka odločanje. Uporabljala je etnografsko metodo dela (opazovanje s soudeležbo sodelujočega opazovalca). Zbiranje empiričnih podatkov je trajalo štiri tedne v dveh bolniških sobah oddelka intenzivne terapije. Na podlagi terenskih zapiskov opazovanja je bila opravljena analiza, temelječa na induktivni metodi. Analiza je pokazala, da diplomirane medicinske sestre na odločitve zdravnikov vplivajo na dva načina – posredno in neposredno, medtem ko srednje medicinske sestre zdravnikom najpogosteje le posredujejo informacije. Ugotovitve pričujočega dela so v veliki meri skladne z novjšimi raziskavami o odnosih med medicinskimi sestrami in zdravniki v svetu. Zlasti diplomirane medicinske sestre so postale bolj samozavestne in aktivne udeležence vizite, ki pa je v veliki meri še vedno domena zdravnika. Avtorica je svoj raziskovalni problem jasno definirala in si zastavila realne cilje. Izbrana metoda je zahtevna, saj zahteva veliko koncentracijo in vestnost pri beleženju poteka terenskega dela ter temeljito podkovanost v uporabi kvalitativnih metod analize, ki jih je avtorica v času izdelave diplome dodatno spoznavala v sodelovanju z mentorico in s samostojnim študijem literature. Avtoričine ugotovitve so tako teoretično pomembne za nadaljnje raziskave kot tudi praktično uporabne za konkretno načrtovanje medpoklicnega sodelovanja v zdravstvu in nadaljnega razvoja profesije zdravstvene nege.

Nika Pucihar z Oddelka za fizioterapijo je prejela Prešernovo priznanje za diplomsko delo *TERAPIJA Z OGLEDALOM ZA ZGORNJI UD PRI PACIENTU S KOMPLEKSNI REGIONALNI BOLEČINSKI SINDROMOM TIP I: POROČILO O PRIMERU*, izdelano pod mentorstvom viš. pred. mag. Sonje Hlebš in somentorstvom doc. dr. Urške Puh.

Kronični regionalni bolečinski sindrom tipa I je klinično pogost pojav po zlomih in poškodbah udov. Predstavlja stanje nevropatske bolečine, ki se razvije v nesorazmerju glede na travmatski dogodek brez znakov poškodbe perifernega živčevja. Obolenje močno vpliva na posameznikovo kakovost življenja. Namen dela je bil ugotoviti uporabnost in učinkovitost terapije z ogledalom za zgornji ud pri pacientki s kroničnim regionalnim bolečinskim sindromom

tipa I. Terapija z ogledalom je novejša terapevtska metoda, ki s pomočjo vidne iluzije neprizadetega uda nadomešča manjkajoči priliv senzoričnih in motoričnih informacij iz prizadetega dela telesa. Gre za preprosto, cenovno dostopno ter v pacienta usmerjeno terapijo, ki temelji na predpostavki o plastičnosti možganov. Sodelovala je pacientka, pri kateri so se šest tednov po poškodbi zapestja razvili značilni znaki kroničnega regionalnega bolečinskega sindroma tipa I. Pacientka je štiri tedne poleg konvencionalne rehabilitacije izvajala terapijo z ogledalom, ki je dnevno trajala od 20 do 30 minut. Pri preiskovanki je po štirih tednih terapije z ogledalom prišlo do izboljšanja gibljivosti v sklepni roki in prstov. Zmanjšali sta se bolečina in oteklina, povečali sta se zmogljivost pincetnih prijemov in spretnost prizadete roke. Znižal se je tudi prag dinamičnega razlikovanja dveh točk. Na podlagi poročila o primeru in predhodnih raziskav se je lahko zaključilo, da je terapija z ogledalom poleg konvencionalne rehabilitacije pripomogla k okrepanju prizadetega zgornjega uda pri izbrani pacientki s kroničnim regionalnim bolečinskim sindromom tipa I.

Mitja Špacapan z Oddelka za sanitarno inženirstvo je prejel Prešernovo priznanje za diplomsko delo *MIKROBIOLOŠKA KAKOVOST NOTRANJH POVRŠIN HLADILNIKOV V JAVNIH OBRATIH PREHRANE S POUŠTANOM NA PRISOTNOSTI BAKTERIJE LISTERIA MONOCYTOGENESES*, izdelano pod mentorstvom pred. dr. Anamarije Zore in somentorstvom doc. dr. Karmen Godič Torkar.

V diplomskem delu je avtor obravnaval dobro higiensko prakso shranjevanja živil v hladilnikih v obratih javne prehrane. Zelo pomembno je zavedanje, da številni mikroorganizmi uspevajo tudi pri nižjih temperaturah in lahko ob neustrezni higieni predstavljajo tveganje za zdravje ljudi, zlasti občutljivih skupin populacije, kot so nosečnice in ljudje s kroničnimi obolenji oziroma z oslabilnim imunskim sistemom. Avtor je najprej s poglobljenim pregledom novejših strokovnih literatur predstavil obstoječe stanje pri nas in v svetu. V raziskovalnem delu naloge je na terenu odvzel vzorce brisov notranjih površin hladilnikov v malih in srednje velikih javnih gostinskih obratih in jih mikrobiološko preiskal s hitrimi in klasičnimi testi na prisotnost različnih skupin mikroorganizmov in bakterijo *Listeria monocytogenes*. V rezultatih je pokazal na razliko in večjo občutljivost hitrih testov v primerjavi s klasičnimi. Z encimskimi testi je rezultat hitreje dostopen, kar pripomore k hitrejšemu reagiranju v proizvodnem procesu. Rezultate je kandidat v diskusiji smiselno ovrednotil in pokazal na povezanost ocene higienskega stanja, ki ga je izvedel ob obisku na terenu, in rezultati mikrobioloških preiskav. Diskusijo je zaključil s predlogi za nadaljnje raziskave.

Andraž Šubic z Oddelka za zdravstveno nego je prejel Prešernovo nagrado za diplomsko delo *VLOGA MAŠČOB V DIETOTERAPIJI PREVENTIVE MIOKARDNEGA INFARKTA*, izdelano pod mentorstvom viš. pred. dr. Ruže Pandel Mikuš.

Miokardni infarkt je velik problem sodobne družbe, dietni preventivni ukrepi pa so zelo učinkoviti pri preventivi te bolezni. Najpomembnejši zaščitni dejavnik preventivne diete so esencialne visoko nenasičene maščobne kisline, maščobne kisline omega 3 in omega 6. Namen diplomskega

dela je bil predstaviti tako rizično kot tudi preventivno zaščitno vlogo maščob ter maščobnih kislin v dieti. Narejena je bila metaanaliza strokovne literature in znanstvenih študij v slovenskem in angleškem jeziku, uporabljenih je bilo 129 virov, od tega 99 znanstvenih študij. V metaanalizi študij so bile trditve ovrednotene s štiristopenjsko lestvico. Največjo moč so imele trditve, označene s I. stopnjo, predstavljale so jih randomizirane kontrolne študije. Rezultati se sicer razlikujejo od študije do študije, vendar vse trdijo, da so morske ribe glavni vir visoko nenasičenih maščobnih kislin v dietah in poglavitni preventivni dejavnik koronarnih srčnih obolenj in s tem miokardnega infarkta.

Barbara Žorž z Oddelka za sanitarno inženirstvo je prejela Prešernovo nagrado za diplomsko delo **PRIPOROČILA ZA IZBIRO IN PRIPRAVO VARNIH ŽIVIL V NOSEČNOSTI**, izdelano pod mentorstvom doc. dr. Mojce Jevšnik in somentorstvom viš. pred. dr. Silvestre Hoyer.

Diplomantka je v diplomskem delu izvedla kvantitativno raziskavo, v kateri je sodelovalo 115 nosečih žensk v okviru programa šole za starše v Ljubljani. S pomočjo strukturiranega anketnega vprašalnika je ugotavljala poznavanje tveganj glede varnosti živil v času nosečnosti in znanje ter ravnanje z živilom med nakupom in pri pripravi živil doma. Rezultate je obdelala na ravni deskriptivne statistike. Ugotovila je povprečno dobro poznavanje načel varnega rokovanja z živilom, vendar se je pokazal primanjkljaj znanja na nekaterih temeljnih področjih. S širjenjem znanja med nosečnicami kot rizično skupino prebivalstva bi bilo možno rezultate izboljšati. V ta namen je izdelala zloženko, ki je priloga diplomskega dela. Diplomantka je pokazala samostojnost, strokovnost in metodološko znanje, kar ji je omogočilo dobro analizirati zastavljeni problem in nato podati rezultate s koristnim pripomočkom v obliki zloženke. Nedvomno bi lahko z uporabo le-te pripomogli k dvigu zavedanja o zagotavljanju varnosti živil in tako k zmanjšanju okužb in zastrupitev s hrano med nosečnicami. Zloženka o informacijah o zagotavljanju varnosti živil je lahko koristen praktičen pripomoček prav za vsakogar.

Ana Žužek z Oddelka za zdravstveno nego je prejela Prešernovo priznanje za diplomsko delo **OSVEŠČENOST MLADOSTNIKOV O ZDRAVEM NAČINU ŽIVLJENJA V OSNOVNI ŠOLI PIVKA IN NA ŠOLSLEM CENTRU POSTOJNA**, izdelano pod mentorstvom viš. pred. mag. Andreje Kvas.

Cilj diplomskega dela avtorice je bil s pomočjo raziskave ugotoviti, kako so osnovnošolci in srednješolci osveščeni o zdravem načinu življenja. Avtorica je uporabila opisno metodo dela z uporabo anketnega vprašalnika, katerega del je bil z dovoljenjem povzet iz nacionalne anketne raziskave »Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju« iz leta 2007. Anketo je izvedla med osmošolci na Osnovni šoli Pivka (vključenih je bilo 25 deklet in 20 fantov) ter med srednješolci 4. letnikov gimnazije na Šolskem centru v Postojni (vključenih je bilo 32 deklet in 22 fantov). V obširni razpravi je poudarila pomen zdravega življenjskega sloga mladih. Ugotovila je, da zdrav življenjski slog mladim s svojim zgledom privzgojajo že starši, vzgoja za zdrav življenjski slog pa se mora permanentno nadaljevati v osnovni in srednji šoli. Ugotovila je, da so zajtrkovalne navade boljše pri osnovnošolcih kot srednješolcih. Indeks telesne mase pri osnovnošolcih in srednješolcih v povprečju znaša 21, kar jih uvršča med mladostnike s primerno prehranjenostjo. Anketirani menijo, da bi bil predmet Zdravstvena vzgoja v predmetniku osnovnih in srednjih šol potreben. Z uvedbo tega predmeta v predmetnik osnovnih in srednjih šol bi imeli mladi možnost razpravljati o življenjsko pomembnih temah, kritično razmišljati in si na ta način pridobiti dragoceno znanje. Pri predmetu Zdravstvena vzgoja si želijo naslednjih vsebin: zdrava spolnost in spolne bolezni, zdrava in uravnotežena prehrana, redna telesna dejavnost, prva pomoč in ravnanje v primerih naravnih nesreč.

dr. Jelena Ficzkó, univ. dipl. inž. rač. in inf., pred.,
Univerza v Ljubljani, Zdravstvena fakulteta
e-naslov: jelena.ficzko@zf.uni-lj.si